

Λογικός Σχεδιασμός Σχεσιακών Σχημάτων

Εισαγωγή

Θα εξετάσουμε πότε ένα σχεσιακό σχήμα για μια βάση δεδομένων είναι «καλό»

- Γενικές Οδηγίες
- Η Μέθοδος της Αποσύνθεσης (γενική μεθοδολογία)
- Επιθυμητές Ιδιότητες της Αποσύνθεσης

Συνένωση Άνευ Απωλειών

Διατήρηση Εξαρτήσεων

Αποφυγή Επανάληψης Πληροφορίας

Σχεδιασμός καλών σχεσιακών σχημάτων

- Μη τυπικές - γενικές κατευθύνσεις
- Θεωρία κανονικών μορφών που βασίζεται στις συναρτησιακές εξαρτήσεις

Γενικές Κατευθύνσεις

1. Σημασιολογία
2. Ελάττωση πλεονασμού
3. Ελάττωση τιμών null
4. Μη πλασματικές πλειάδες

1. Σημασιολογία

- Εύκολη η εξήγηση της σημασίας του
- Αποφυγή συνδυασμού γνωρισμάτων από πολλές οντότητες και συσχετίσεις στην ίδια σχέση

Ταινία

Τίτλος	Έτος	Διάρκεια	Είδος

Παίζει

Όνομα	Τίτλος	Έτος

Ηθοποιός

Όνομα	Διεύθυνση	Έτος-Γέννησης

2. Πλεονασμός (επανάληψη πληροφορίας)

Ταινία

εδώ βοηθούν οι συναρτησιακές εξαρτήσεις

Τίτλος	Έτος	Διάρκεια	Είδος	Όνομα-Ηθοποιού

Εισαγωγή

- Για την εισαγωγή μιας νέας ταινίας πρέπει να εισάγουμε τουλάχιστον έναν ηθοποιό (τιμή null!)
- Για την εισαγωγή ενός ηθοποιού στην ταινία πρέπει να επαναλάβουμε τα γνωρίσματα της ταινίας

Ταινία

Τίτλος	Έτος	Διάρκεια	Είδος	Όνομα-Ηθοποιού

Διαγραφή

- Τι γίνεται αν διαγράψουμε και τον τελευταίο ηθοποιό
- Διαγραφή μιας ταινίας;

Ταινία

Τίτλος	Έτος	Διάρκεια	Είδος	Όνομα-Ηθοποιού

Τροποποίηση

- Τι γίνεται αν θελήσουμε να τροποποιήσουμε τη διάρκεια μιας ταινίας;

Σύνοψη Προβλημάτων Λόγω Πλεονασμού

- Πλεονασμός στην αποθήκευση
- Προβληματική ενημέρωση
- Προβληματική εισαγωγή
- Προβληματική διαγραφή

3. Αποφυγή τιμών null

Ηθοποιός

<u>Όνομα</u>	Διεύθυνση	Έτος-Γέννησης	Σύζυγος-Ηθοποιού

Ηθοποιός

<u>Όνομα</u>	Διεύθυνση	Έτος-Γέννησης

Ζευγάρι-Ηθοποιών

<u>Όνομα</u>	Σύζυγος-Ηθοποιού

Βάσεις Δεδομένων 2009-2010

Ευαγγελία Πιτουρά

9

4. Αποφυγή δημιουργίας πλασματικών πλειάδων

(αδυναμία αναπαράστασης συγκεκριμένης πληροφορίας)

Ταινία

<u>Τίτλος</u>	<u>Έτος</u>	Διάρκεια	Είδος

Παίζει

<u>Τίτλος</u>	<u>Όνομα-Ηθοποιού</u>

Χάνουμε πληροφορία δεν μπορούμε να βρούμε ποιος ηθοποιός σε ποια ταινία

Ταινία

<u>Τίτλος</u>	<u>Έτος</u>	Διάρκεια	Είδος	<u>Όνομα-Ηθοποιού</u>

Βάσεις Δεδομένων 2009-2010

Ευαγγελία Πιτουρά

10

Αλγόριθμος Σχεδιασμού - Εισαγωγή

Ο τρόπος που σχεδιάζαμε ένα σχήμα ΒΔ μέχρι τώρα:

από το εννοιολογικό στο σχεσιακό μοντέλο

Θα δούμε ένα γενικό θεωρητικό (*formal*) τρόπο κατασκευής του σχήματος

Γενικά:

- Ξεκινάμε από το καθολικό σχήμα (όλα τα γνωρίσματα)
- Συνεχείς διασπάσεις έτσι ώστε τα σχήματα που προκύπτουν να ικανοποιούν κάποιες ιδιότητες (να είναι σε κάποιες κανονικές μορφές)

(*top-down τεχνική*)

Αλγόριθμος Σχεδιασμού - Εισαγωγή

Μπορούμε να το εφαρμόσουμε και για να «διασπάσουμε» μια «προβληματική» σχέση που προέκυψε από την μετατροπή του εννοιολογικού σχεδιασμού

Μειονέκτημα των διασπάσεων:

μπορεί να απαιτεί συνενώσεις (*join*) -> αποδοτικότητα του συστήματος

Ένας γενικός (θεωρητικός) τρόπος κατασκευής του σχήματος

Αποσύνθεση (decomposition)

Αλγόριθμος σχεδιασμού

1. Αρχικά ένα **καθολικό (universal) σχήμα** σχέσης που περιέχει όλα τα γνωρίσματα
2. Προσδιορισμός των συναρτησιακών εξαρτήσεων
3. Διάσπαση σε ένα σύνολο από σχήματα σχέσεων που ικανοποιούν κάποιες ιδιότητες

- Αποσύνθεση καθολικού σχήματος

Επιθυμητές ιδιότητες

1. διατήρηση εξαρτήσεων
2. όχι απώλειες στη συνένωση
3. **όχι επανάληψη πληροφορίας λόγω ΣΕ**

↑
Κανονικές μορφές

Παράδειγμα

Καθολικό Σχήμα: $R = \{\text{Τίτλος, Έτος, Διάρκεια, Είδος, Όνομα-Ηθοποιού, Διεύθυνση, Έτος-Γέννησης}\}$

Σύνολο ΣΕ που ισχύουν στο πρόβλημα:

Τίτλος Έτος \rightarrow Είδος
Τίτλος Έτος \rightarrow Διάρκεια
Όνομα Ηθοποιού \rightarrow Διεύθυνση
Όνομα-Ηθοποιού \rightarrow Έτος Γέννησης

Πιθανή διάσπαση:

$R_1 = \{\text{Τίτλος, Έτος, Διάρκεια, Είδος}\}$

$R_2 = \{\text{Τίτλος, Έτος, Όνομα-Ηθοποιού, Διεύθυνση, Έτος-Γέννησης}\}$

- Ποια είναι μια καλή διάσπαση; Πως μπορούμε να πάρουμε την αρχική σχέση;
- Μπορούμε να διασπάσουμε την R_2 με τον ίδιο τρόπο.

Τυπικός ορισμός

Αρχικά ένα καθολικό σχήμα $R = \{A_1, A_2, \dots, A_n\}$ αποσύνθεση (decomposition) σε δύο σχήματα

$$R_1 = \{B_1, B_2, \dots, B_m\} \text{ και } R_2 = \{C_1, C_2, \dots, C_k\}$$

τέτοια ώστε:

1. $\{A_1, A_2, \dots, A_n\} = \{B_1, B_2, \dots, B_m\} \cup \{C_1, C_2, \dots, C_k\}$ (διατήρηση γνωρισμάτων) *γνωρίσματα*
2. Οι πλειάδες της $r_1(R_1)$ είναι η *προβολή των πλειάδων της $r(R)$* στα $\{B_1, B_2, \dots, B_m\}$ *πλειάδες*
3. Οι πλειάδες της $r_2(R_2)$ είναι η *προβολή των πλειάδων της $r(R)$* στα $\{C_1, C_2, \dots, C_k\}$ *πλειάδες*

Αλγόριθμος Σχεδιασμού (παράδειγμα)

Έστω το (καθολικό) σχήμα $R(A, B, C)$ αποσύνθεση σε $R_1(A, B)$ και $R_2(B, C)$
 Τι γίνεται με τα στιγμιότυπα (σχέσεις) που ανήκουν στο R , συμβολισμός $r(R)$

$r(R)$		
A	B	C
1	2	3
4	2	5

$r_1(R_1)$	
A	B
1	2
4	2

$r_2(R_2)$	
B	C
2	3
2	5

Μπορούμε να πάρουμε το αρχικό στιγμιότυπο;

Φυσική συνένωση $r_1 * r_2$;

Αποσύνθεση

γνωρίσματα

Έστω ένα σχεσιακό σχήμα R . Ένα σύνολο από σχεσιακά σχήματα $\{R_1, R_2, \dots, R_n\}$ είναι μια **αποσύνθεση** του R αν

$$R = R_1 \cup R_2 \dots \cup R_n$$

Δηλαδή, $\forall i = 1, \dots, n \quad R_i \subseteq R$

στιγμιότυπα

Έστω $r(R)$ και $r_i = \pi_{R_i}(r), \forall i = 1, \dots, n$

$$r \subseteq r_1 * r_2 * \dots * r_n$$

Αποσύνθεση

Έστω το σχήμα $R(A, B, C)$ αποσύνθεση σε $R_1(A, B)$ και $R_2(B, C)$

Τι γίνεται με τα στιγμιότυπα (σχέσεις) που ανήκουν στο R , συμβολισμός $r(R)$ ή r

Έστω $r(R)$ και $r_i = \pi_{R_i}(r), \forall i = 1, \dots, n$ ---- $r \subseteq r_1 * r_2 * \dots * r_n$

Παράδειγμα

r	A B C	r_1	A B	r_2	B C	$r_1 * r_2$	A B C
	1 2 3		1 2		2 3		1 2 3
	4 2 5		4 2		2 5		1 2 5
$R_1 \cap R_2 = B$							4 2 3
							4 2 5

• Δεν μπορούμε να πάρουμε την αρχική σχέση r από τα r_1 και r_2

Συνενώσεις Άνευ Απωλειών

Έστω το σχήμα $R(A, B, C)$ αποσύνθεση σε $R_1(A, C)$ και $R_2(B, C)$

Τι γίνεται με τα στιγμιότυπα (σχέσεις) που ανήκουν στο R ;

$r(R)$	A B C	$R_1 \cap R_2 = C$	<i>Μπορούμε να πάρουμε το αρχικό στιγμιότυπο;</i>
	1 2 3		
	4 2 5		
$r_1(R_1)$	A C	$r_2(R_2)$	B C
	1 3		2 3
	4 5		2 5

Φυσική συνένωση $r_1 * r_2$

Επιθυμητές Ιδιότητες για την Αποσύνθεση

1. Συνενώσεις Άνευ Απωλειών

Έστω C το σύνολο περιορισμών. Μια αποσύνθεση του R σε $\{R_1, R_2, \dots, R_n\}$ είναι μια **αποσύνθεση άνευ απωλειών στη συνένωση** (lossless join decomposition) αν για όλες τις σχέσεις $r(R)$ που είναι νόμιμες στο C ισχύει

$$r = \pi_{R_1}(r) * \pi_{R_2}(r) * \dots * \pi_{R_n}(r)$$

Ονομάζεται και **μη προσθετική συνένωση** (non-additive join)

Συνενώσεις Άνευ Απωλειών

Παράδειγμα

r	A B C	r_1	A B	r_2	B C	$r_1 * r_2$	A B C
	1 2 3		1 2		2 3		1 2 3
	4 2 5		4 2		2 5		1 2 5
							4 2 3
							4 2 5
r'_1	A C	r'_2	B C	$r'_1 * r'_2 = ;$			
	1 3		2 3				
	4 5		2 5				

Θεώρημα

Έστω R ένα σχεσιακό σχήμα και F ένα σύνολο από συναρτησιακές εξαρτήσεις στο R . Έστω R_1 και R_2 μια αποσύνθεση του R . Αν μια τουλάχιστον από τις ΣΕ

$$R_1 \cap R_2 \rightarrow R_1 \text{ ή } R_1 \cap R_2 \rightarrow R_2 \text{ ανήκει στο } F^+$$

τότε η διάσπαση είναι χωρίς απώλειες στη συνένωση.

Δηλαδή τα κοινά γνωρίσματα των δύο σχημάτων είναι κλειδί για τουλάχιστον ένα από τα δύο σχήματα

Παράδειγμα: $R = \{\text{Τίτλος, Έτος, Διάρκεια, Είδος, Όνομα-Ηθοποιού, Διεύθυνση, Έτος-Γέννησης}\}$

Τίτλος Έτος \rightarrow Διάρκεια

Τίτλος Έτος \rightarrow Είδος

Όνομα Ηθοποιού \rightarrow Διεύθυνση

Όνομα-Ηθοποιού \rightarrow Έτος
Γέννησης

$R_1 = \{\text{Τίτλος, Έτος, Διάρκεια, Είδος}\}$

$R_2 = \{\text{Τίτλος, Έτος, Όνομα-Ηθοποιού, Διεύθυνση, Έτος-Γέννησης}\}$

$$R_1 \cap R_2 = \{\text{Τίτλος, Έτος}\}$$

Επιθυμητές Ιδιότητες για την Αποσύνθεση

2. Διατήρηση Εξαρτήσεων

Στόχος:

Για να ελέγξουμε ότι διατηρούνται οι Σ.Ε. όταν γίνονται τροποποιήσεις σε μία από τις σχέσεις $r_i(R_i)$,

να αρκεί να ελέγξουμε μόνο τη συγκεκριμένη σχέση (δηλαδή, να μη χρειάζεται να υπολογίσουμε τις αρχικές σχέσεις - αποφυγή των συνενώσεων)

Διατήρηση Εξαρτήσεων

Έστω F ένα σύνολο από ΣΕ στο σχήμα R και $\{R_1, R_2, \dots, R_n\}$ μια αποσύνθεση του R .

F_i περιορισμός του F στο R_i είναι το σύνολο όλων των συναρτησιακών εξαρτήσεων του F^+ που περιέχουν μόνο γνωρίσματα του R_i .

Προσοχή: F^+ όχι F

Παράδειγμα: Υπολογισμός του περιορισμού του F σε ένα σχήμα

Εφαρμογή 1: Έστω $R(A, B, C, D)$, $F = \{A \rightarrow B, B \rightarrow C\}$. Περιορισμός του F στο $S(A, C)$ (δηλαδή ποιες ΣΕ του F^+ ισχύουν στο S)

Εφαρμογή 2: Έστω $R(A, B, C, D, E)$, $F = \{A \rightarrow D, B \rightarrow E, DE \rightarrow C\}$. Περιορισμός του F στο $S(A, B, C)$

Έστω F ένα σύνολο από ΣΕ στο σχήμα R και $\{R_1, R_2, \dots, R_n\}$ μια αποσύνθεση του R.

$$\text{Έστω } F' = F_1 \cup F_2 \dots \cup F_n$$

Η αποσύνθεση είναι μια αποσύνθεση που διατηρεί τις εξαρτήσεις (dependency preserving) αν $F'^+ = F^+$

Παράδειγμα: Πως δείχνουμε αν μια αποσύνθεση διατηρεί τις εξαρτήσεις

Έστω $R(A, B, C, D)$, $F = \{C \rightarrow D, A \rightarrow B, B \rightarrow D, C \rightarrow A\}$.
Έστω η αποσύνθεση $S(A, C)$ και $T(A, B, D)$

Παράδειγμα

Έστω $R(A, B, C, D)$, $F = \{A \rightarrow C, B \rightarrow C, BD \rightarrow A\}$ και η αποσύνθεση του R σε $R_1(A, C)$ και $R_2(A, B, D)$.

- (α) Διατηρεί τις εξαρτήσεις;
- (β) Είναι χωρίς απώλειες;

Μερικά ακόμα παραδείγματα:

1. Έστω $R(A, B, C, D)$, $F = \{A \rightarrow C, B \rightarrow C, BD \rightarrow A\}$. Η αποσύνθεση του R σε $S(A, C)$ και $T(A, B, D)$ διατηρεί τις εξαρτήσεις;

2. Έστω $R(A, B, C, D, E)$, $F = \{A \rightarrow D, B \rightarrow E, DE \rightarrow C\}$. Η αποσύνθεση του R σε $S(A, B, C)$ και $T(A, B, D, E)$ διατηρεί τις εξαρτήσεις;

Σχεδιασμός Σχεσιακών Σχημάτων (επανάληψη)

Επιθυμητές Ιδιότητες Αποσύνθεσης

1. Συνενώσεις Άνευ Απωλειών

Η φυσική συνένωση των σχέσεων που προκύπτουν μας δίνει *ακριβώς* την αρχική σχέση (χωρίς επιπρόσθετες πλειάδες): $r = \pi_{R_1}(r) * \pi_{R_2}(r) * \dots * \pi_{R_n}(r)$

$R_1 \cap R_2 \rightarrow R_1$ ή $R_1 \cap R_2 \rightarrow R_2$ ανήκει στο F^+ , δηλαδή τα κοινά γνωρίσματα των δύο σχημάτων είναι κλειδί για τουλάχιστον ένα από τα δύο

2. Διατήρηση Εξαρτήσεων

Στόχος: Έλεγχος διατήρησης εξαρτήσεων όταν γίνονται τροποποιήσεις χωρίς να υπολογίζουμε τις αρχικές σχέσεις (αποφυγή των συνενώσεων)

$F' = F_1 \cup F_2 \dots \cup F_n$, πρέπει $F^+ = F^+$

3. Αποφυγή Επανάληψης Πληροφορίας, πως: Κανονικές Μορφές